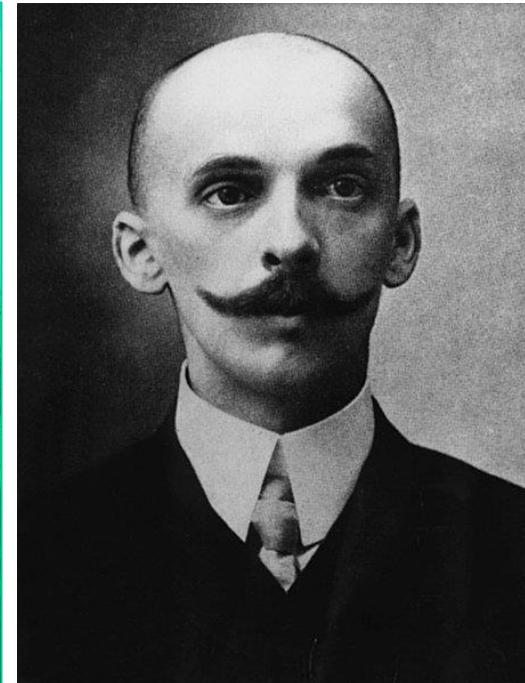
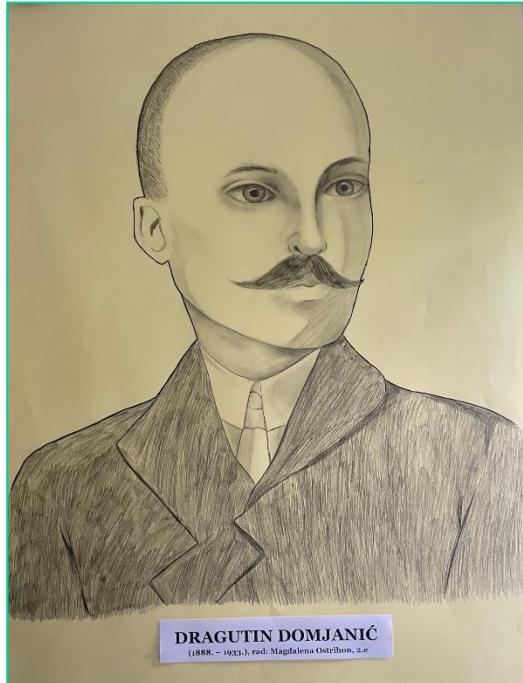

PROJEKT GIMNAZIJE SESVETE

DRAGUTIN DOMJANIĆ *Po dragome kraju* *90. obljetnica Domjanićeve smrti*

Pripremila RUŽA JOZIĆ, Gimnazija Sesvete, svibanj 2023.

- *Dragutin Domjanić je rođen 12. rujna 1875., u mjestu Krče, kod Sv. Ivana Zeline (majka Zora i otac Milivoj Domjanić).*
- *Otac mu je umro već 1880. i ostao je sam s majkom i sestrom.*

Ovdje je kršten 19. IX 1875.

Dragutin Domjanić
hrvatski pjesnik
koji je rođen 12. IX 1875. u
Krcima u Adamovcu

**NATPIS U CRKVI PRESVETOOG TROJSTVA
U MORAVČU, gdje je kršten Dragutin Domjanić**

Osnovnu školu D. Domjanić pohađa u Plemićkom konviku, a zatim i gimnaziju u Zagrebu. Završava studij prava 1898. godine, da bi godinu dana potom i doktorirao, te se zaposlio kao istražni županijski sudac.

(Ostaci drvene arhitekture u Adamovcu, kojoj je pripadala i Domjanićeva rodna kuća)

Iako poznat u prvom redu kao pjesnik kajkavskoga književnog izraza, DOMJANIĆ je književni put započeo štokavskom zbirkom Pjesme (1909.), u kojoj je izrazio svoje temeljne osjećaje i poglede na svijet, što je ponovio i u kajkavskim pjesničkim zbirkama (Kipci i popevke, 1917.; V suncu i senci, 1927.; Po dragomu kraju, 1933.).

Domjanićeva poezija

U najboljim pjesmama uspio je uskladiti subjektivnu pjesničku misao s ambijentom i jezikom, pri čemu je do punog izražaja došao smisao i osjećaj za boju, zvuk, melodioznost i slikovitost u skladu s impresionističkim pjesništvom karakterističnim za razdoblje moderne na prijelazu stoljeća. U takvim pjesmama treba tražiti vrhunske domete njegove umjetnosti, kao i u nekim stihovima s ratnom tematikom (**Prošecija; Ciklame, krvave ciklame**), u kojima je progovorio i pjesnik društvene optužbe, iako i tu s prizvukom sentimentalizma.

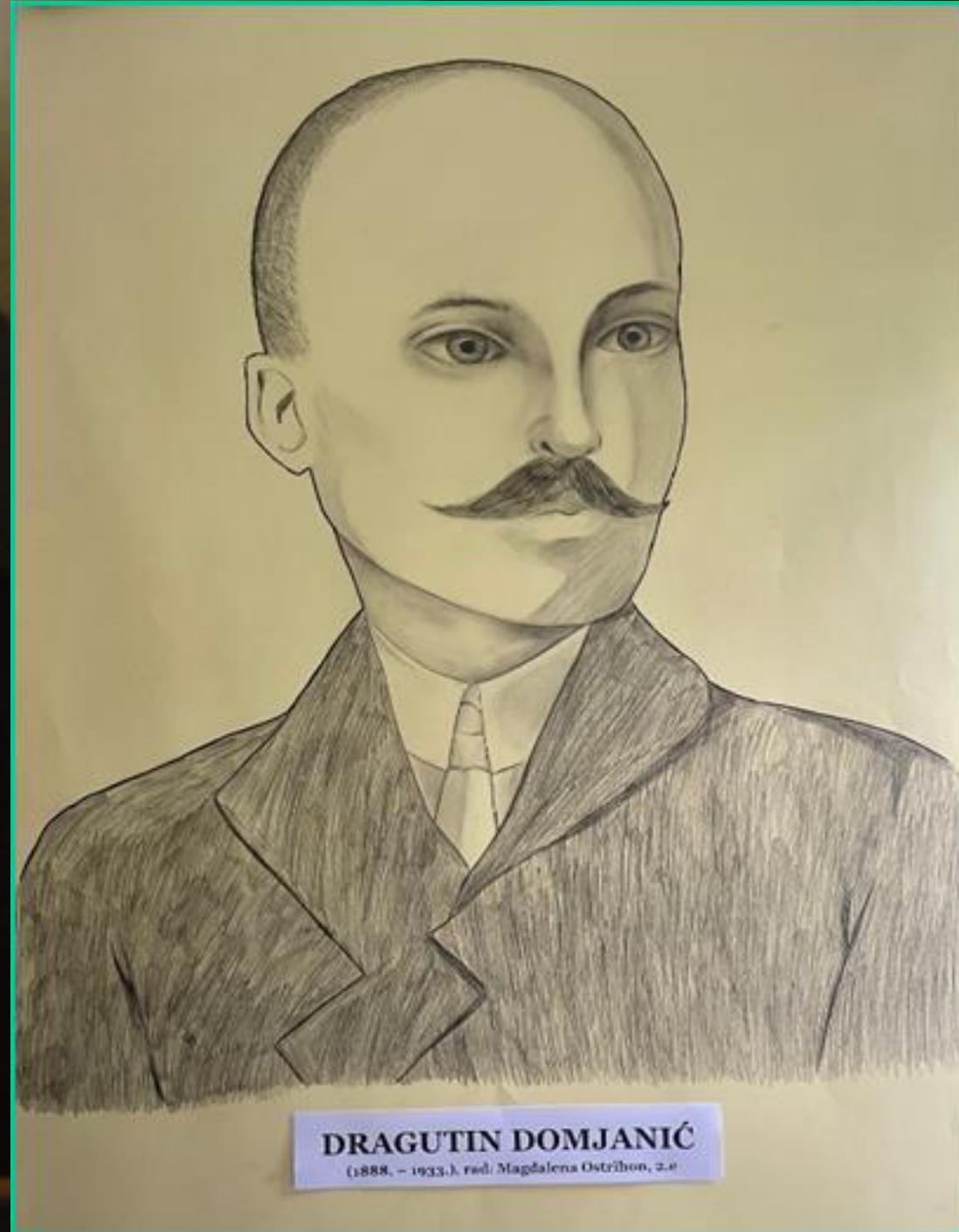
Pod pseudonimom **Vujec Grga** objavio je marionetsku igru za djecu **Petrica Kerempuh i spametni osel** (1921).

**Godine 1919. D. Domjanić je izabran za člana JAZU (HAZU),
a od 1928. izabran je za predsjednika PEN-književnog kluba
za Hrvatsku i ostao na čelu do smrti.**

PRI KAMENITIH VRATIH

*Z oltara v črnu noć
Do luči luč trepeče,
Molitvah vrući žar
Gori iz vsake sveće.
I moja naj se sad
Molitva tiha zdiže,
Kad nebo čuje mir
I kad nam vsim vsim je bliže.
Tam drage oči su,
Kaj mrak nigdar ne zmuti,
Tam dobro srce je,
Kaj vsaku žalost čuti.
O drage oči, vi,
Poglečte v toj noći
I svetla dajte mi
Vu tugi kak v slepoći.
O, dobro srce, ti,
Poslušaj me z višine,
Kak teško mi je tak,
Kad duša moja gine.
I če tak mora bit,
Če vračtva ni tim bolim,
Daj meni mira bar,
To, samo to, ja molim.*

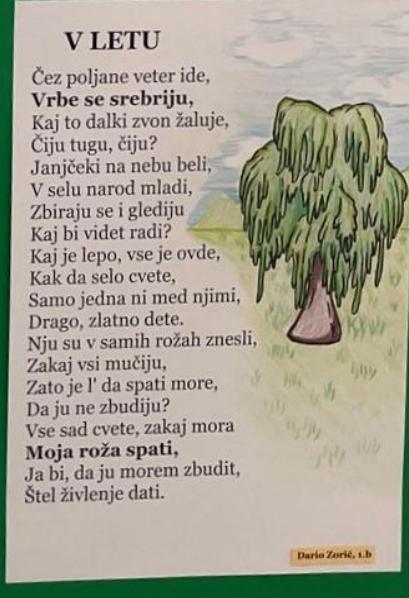
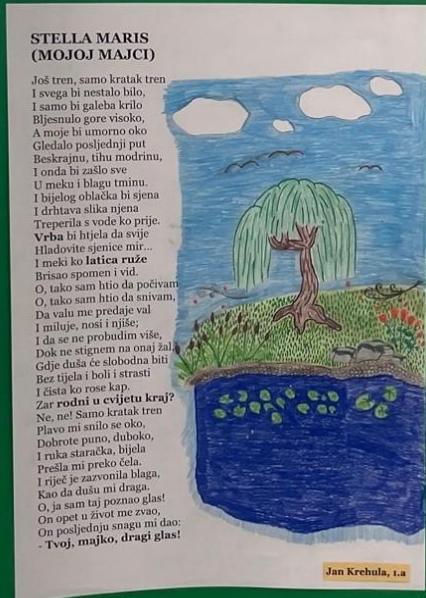
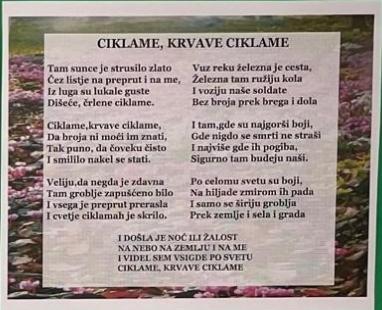
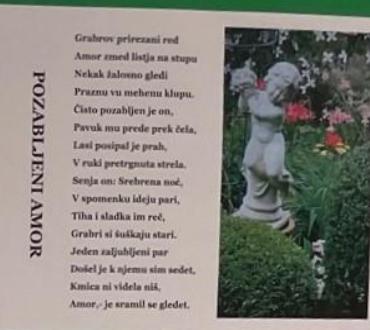

DRAGUTIN DOMJANIĆ
(1888. – 1933.), red. Magdalena Ostriboh, 2.e

Domjanićeva socijalna i urbana lirika

DRAGUTIN DOMJANIĆ (1875. – 1933.)

***Spomen-ploča Dragutinu
Domjaniću u Gundulićevoj
ulici u Zagrebu, u kojoj
je Domjanić živio, nakon
zaposlenja u Zagrebu,
do svoje smrti, 7. lipnja 1933.***

Kao i njegove kultne pjesme ***Kaj i Fala***, i ove dvije marijanske zapravo u punini svjedoče o duboku poistovjećivanju pjesnika i naroda. Riječ je o marijanskim pjesmama ***K suncu prosi vsaka roža i Ljiljane bijeli***“, koje trajno zrcale ljepotu Domjanićeve riječi.

**Domjanić je umro u Zagrebu
7. lipnja 1933. godine.
Podignut mu je spomenik
na Zrinjevcu.**

**Zadoji misli mirom,
a riječi ljubavlju.**

DOMJANIĆEVA KAJKAVSKA POEZIJA

“Domjanićeva kajkavska poezija ujedinila je u sebi tri osnovna postulata: dom (majka) – zavičaj – jezik te je tako ostvareno poetski opus koji je, istodobno, oslikao atmosferu duha vremena u kojem je ta poezija nastajala, a bilo je to doba prijeloma, sukoba patrijarhalnog i novog – ali je ta poezija i potvrda snažne lirske individualnosti pjesnika.” (Miroslav Sicel)

Kaj

Vre tički spiju
A sume mučju,
Naj moja popovka zvoni
Po dolu goju,
Po dragomu kraju,
Od kojeg mi lepkoga ni.

Tu brat mi je usak,
Tu doma sem takši,
Pogodit bi mogel i spieš,
Poženati sam se puti,
Tu vrtogde je cuta,
Ljubljena domaća mi reč.

I srce mi greje
I z menom se meje
I v žalosti plaku takoj
Em nikog ni slajuš,
Ne buje se rajuš,
Nej dobr i dragi nad kuj!

**Komad neba je i
u kaplji rose, ali
nebo se ne dijeli.**

RUBAČA

Našavaš si sneža, našavaš
Na platóne pisane niti,
Al nekak ti veda se posel
I igdi ti ne će se iti.

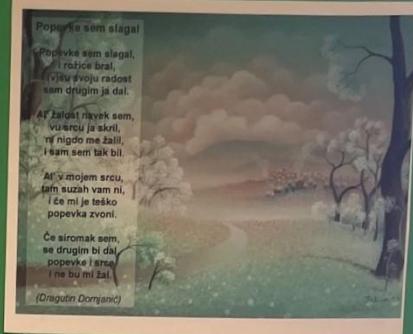
Razmatata se pismo i puca
I platóne ti puca vu krišo,
Po podu se prašnome vleče,
Kaj nt ti ga lepođa milo?

Kaj glavu si u ruku nasađujuš,
Navek se obračas k obloku,
Gledis je li blak to dōsel,
Da tak ti je kćica vu oku?

NiSunčice svetlo je vani,
Zlati se i žitek nam greje
I tičke vrtogde je cuti,
Iz vsake popevaju veje.

Jedina si ti sad žalosna,
Kaj okj ti stiša se pláče?
Kak rubaća k dragomu bo došla,
Kad suše vse delo razmacé?

Našavaj si, sneža, našavaj
Na rubaću pisane niti,
Al pašći se, dragi je v boju,
Preklesno bi moglo još biti!

Popovka sem slagal

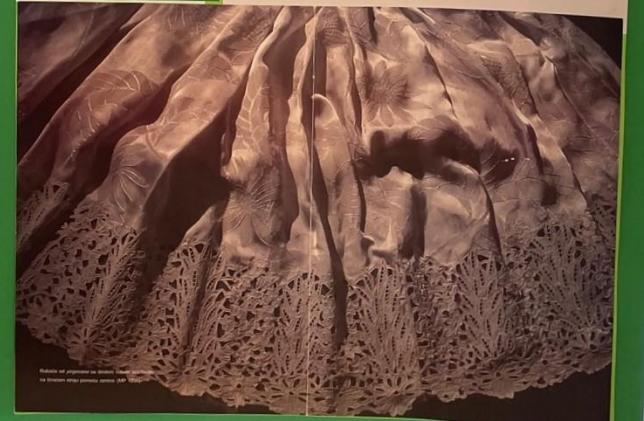
Popovka sem slagal,
A ročice brat,
I vistu svoju radost
sem drugim ja dal.

Ali žalost i njev sem,
Vušnu ja skri,
Ni niko me zali,
I sam sem tak bil.

Ali v mojem scuu,
Tam sužah vam ni,
I če mi je teško
popovke zvoni.

Če sironak zem
se drugim bi dal
popovke i nene
I ne bi mi žal.

(Dragutin Domjanić)

Domjanićeva pejzažna lirika

LAN

Dalko polje, beli dan,
V polju se **zaplavil lan**.
Rosa drobna se sveti,
Duša draga, gde si ti?
Rosu bude sunce vzelio,
Bu li moje suze štelo?
Rekel si: "Kad cvel bu lan,
Buš vre moja v onaj dan!"
Vidiš, sad se vse plavi,
Zakaj jošče kesniš ti?
Z žalosti bledi mi lice,
Naj pozabit, naj bogice!
Kaj po boju gde ležiš,
Za navek pod poljem spiš?
Poveč mi: kad lan bu cvel,
Buš od mene senjat štel?
- Tak ja dragam cvetje lana,
Tak boli me v srcu rana.

JESEN

Sence se zbiraju,
Oći zapiraju,
Nekaj žalostno se slutij,
Kaj nam to skrivatev,
S črnim prekrivaju,
Kaj nam tajiju ti kuti?
Je li kaj minulo,
Stiha poginulo,
Morti nam drago i sveto?
Il za planinami
I za daljinami
Cvetno povehnulo leto?
Vse su preplavile
Sence i zavile
V kmicu. I v našem je oku.
Nebo se zmutilo,
Listje požutilo,
Jesen gledi pri obloku.

Irena Široki, 1.a

DOMJANIĆEVA PEJZAŽNA LIRIKA

"U poetiku modernizma Domjanić se uključio onakvim pristupom kakav je A.B.Šimić definirao kao slikarski impresionizam. Slika (pejzaž) stalno je bila izvor Domjanićevih poetskih nadahnuća, a u ponajboljim stihovima pejzažni su ugodaji bili nerijetko – u modernističkoj maniri – sredstvo izražavanja vlastitih emocionalnih osjećaja: unutarnjih sukoba i, napokon, osobnog svjetonazora izgrađenog na konfliktu stvarnosti i iluzija, a koji je sukob poetski rješavao stvaranjem idiličnih, harmoničnih, arkadijskih ugodaja i poetskim bijegom iz banalne stvarnosti u svoje imaginarne svjetove..."

(Miroslav Šćel)

Upali svoju luč kad je drugdje mrak.

GROZDJE ZRELI

Šljunče je čut
I list se vre žut
Zavija na vežaj i pada,
A sunce gorí
Da grozdje zreli,
Da jagoda pušnult bi rada.

I skoro ves keraj
Zadijal bu taj,
Popovkah razlejal se val
Žarvond bu smeh
I cesto bu gruh,
Ođo ne bu navuči se znul.

Doh svet bu taj cel
Veselit se smel,
Žalostno bu samomu meni,
Ameni bu žal,
Da drugi je bral
Moj grozdek, moj sladki, črteni.

KAJ VRTSI SENJA

Vuz steže vu rožati
Ronjeli dices,
Ves vri je pun sunca,
Da zrak vse trepče.

Oblaček po nebū
Si stiha putuje,
A z trave još samo
Ščurica se tuge.

I rože su šeške,
I lilije blate,
I jena kral druge
Vre spiju rezede.

A obor ronjeli
I rožati gizdavali
Tak čudim su kipci
Va kuglati tih planini.

Ude nekaj je mesto,
Ude nekaj je mesto
To valjda je voden,
Kaj vri si senja.

Smisao jezika je zvuk.
A zvuk pada na organ sluha.
Zato samo misli govore tiho.
Shvati se misao mišlju...
Možeš misli prosipati, ali ih
ne traži ako ne znaš gdje su.

KAZIĆA
Zvonečki složno si činkaju,
Pleno nam kate letju,
Lugi vru snegu se stršaju,
Zvezde se dalek nizaju.

V nabu sigurno su angeli,
Škrli od zime se hude,
Kult na zvezdah topnju si
Nemržu pasti na lude.

Vidim svetlosti vri zorbanti,
V belih perivojih aleje,
Zvonečki veselo činkaju,
Kak da se negda to zmeće.

KUDLINE

Šunje greje, žarko sunce,
Zrele su kupinice,
A za tobom sreć moje
Hoće da pogine.

Steza ide, hitra steza
Vrug u mokote,
Nemreju zastaviti njuđo,
Kaj se čar po te?

Kaj će mali put i steza,
Gde su tvoje oči,
Sam bi ja pogodil klepn
I po crnoj noći.

Ali drugi bu ti drugač
Oki kük kumice,
Zato mi za tobom srce
Hoće da pogine.

DOMJANIĆEV KNJIŽEVNI RAD

Zbirke Dragutina Domjanića:

- *Pjesme (1917.); Kipci i popevke (1922.)*
- *Izabrane pjesme (1924.); V suncu i senci (1927.)*
- *Pjesme (1933.); Po dragomu kraju (1933.)*

KRITIČARI O DOMJANIĆU :

- “*Dragutin Domjanić je bio majstor malih tema... posve običnih tuga, topline i radosti. Doimlje se da smo dosta njegovih pjesama oduvijek znali, za neke vjerovali da su narodne. Takva identifikacija pjesnika i naroda doista je rijedak privilegij.*“ (Mladen Kuzmanović)

Ako postoji neka reprezentacija pjesnika najpopularnijih hrvatskih religioznih i svjetovnih pjesama 20. st., onda u nju svakako pripada Dragutin Milivoj pl. Domjanić.

FALA

*Za vsaku dobru reč,
Kaj reči si mi znala,
Za vsaki pogled tvoj,
Za vsaki smeh tvoj, fala!*

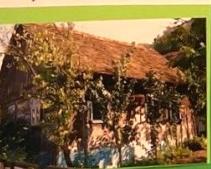
*Tak malo dobrega
V življenju tu se najde,
I če je sunce čas,
Za oblak taki zajde.*

*A ti si v srce mi
Tak puno sunca dala.
Kaj morem ti neg' reć:
Od vsega srca fala!*

*Zadoji misli mirom,
a riječi ljubavlju.*

DOMJANIĆEVA KAJKAVSKA POEZIJA

"Domjanićeva kajkavska poezija ujedinila je u sebi tri osnovna postulata: dom (majka) – zavičaj – jezik te je tako ostvaren poetski opus koji je, istodobno, ostekao atmosferu duha vremena u kojem je ta poezija nastajala, a bilo je to doba prijeloma, sukoba patrijarhalnog i novog – ali je ta poezija i potvrda snažne lirske individualnosti pjesnika." (Miroslav Šicel)

Kaj

Vre tiček spiju
A šume mružju.
Naj moja popevka zvoni
Po dolu i gaju,
Po dragomu kraju,
Od kojeg mi lepeški ni.

Tu brat mi je vsakš,
Tu doma sem takš,
Popodi bi mogel i spec,
Poznati su puti
Tu svijet je tuti,
Ljubljenu domaču mi reš.

I srce mi greje
I z menom se smeje
I v žalosti plate takaj,
Em nekaj me slajst,
Ne čuje se rojst,
Nej dobrí i dragi naši koj.

*Komad neba je i
u kaplji rose, ali
nebo se ne dijeli.*

RUBAČA

Našavaš si sneša, našavaš
Na platno te pisane nitи,
Al nekak ti veda se posel
I igdi ni te će se iti.

Razmata se pismo i puca
I platno ti puza vu krilo,
Po podu sa prasnoće,
Kaj ni tig ga lepoza milo?

Kaj glavu si v ruky naslanjaš,
Navek se obricaš k obloku,
Glediš li oblik to došel,
Da tak ti je kmtica vu oku?

Nil Sunče svetlo je vani.
Zlati se i Žitek nam greje
I tičke vsgde je čuti,
Iz vasek popevaju veje.

Jedina si ti sad žalosna,
Kaj oko ti stiha se plade?
Kak rubač k dragom bu došla,
Kad suza vse delo razmače!

Našavaš si, sneša, našavaš
Na rubaču pisane nitи,
Al pašči se, dragi je v boju,
Prekeso bi moglo još biti!

Popevke sem slagal
I rožice brač,
Vijerevoj radost
Sam održim ja dal.

At žalost navek sem
Vuščici ja skri,
Ni nigdo me žali,
I sam sem tak bil.

At v mojem srcu,
Tam sužah vam ni,
I če mi je teško
Popevke zvoni.

Ce aironak sem,
Se drugim bi dal,
Popevke i srce
I ne bi mi zaš.

(Dragutin Domjanic)

Kritičari o Domjaniću

Alojz Jembrih

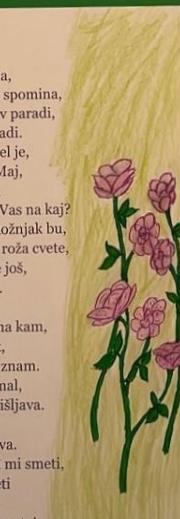
Dragutin
Domjanic
unoyon svjetlu

ROŽNJAK

Vi ne zamerite, da reč mi ni tak fina,
Da ja Vam pišem tak, kod doma se spomina,
Tak mislim ja navek, ja nisem rad u paradi,
I znam, taj jezik naši Vi imate tak radi.
Vre visikud cvete vse, to mesec došel je,
Kaj rožičah je pun, a zoveju ga Maj,
Povečte meni brav, to ime vučeno,
Nam čisto strajnsko je, je l' zmisli Vas na kaj?
Na niš! Al kad sem cūl da mesec Rožnjak bu,
Ja zmisliš sem se mam, kak negde roža cvete,
I kak spodobino njoj, al puno lepo je soš,
Vu beloj hižici je jedno dragu dete.
Vuz onu hižici se puti žuriju,
Ne smiju nigde stat, bežiju, gdo zna kam,
I nebo ih gledi, tak čisto, plavo tak,
Al lepše plavo još, neg to, ja nekaj znam.
I znam, da blizu je obločeć odprt mal,
Tam negdo van gledi i nekaj prenišljjava.
A oči plave su kak niš na svetu ni,
I tak je draga mi ta mala, zlata glava.
I ja bi strašno rad, kaj znam, da nì mi smeti,
Tu glavicu bar čas na moje sree deti
I tihu dragati te lasi svinje, zlate...
A gdo je dete to - em, Vi to dobro znate!

Filip Maloča, 1.b

DOMJANIĆEVA ŠTOKAVSKA LIRIKA

"... Osnovna karakteristika Domjanićeve štokavske lirike mogla bi se svesti na jedan opći dojam: doživljaj je to pjesnika kao osobe koja se u svojim emocionalnim potresima izraženim poetskom riječju kreće u širokom dijapazonu od osjećanja preraene zamorenosti životom, klonulosti i umora pa su do neispunjene čežnje za nečim (ljeplim, nedostupnim i nedozivljenim). Ukratko, to je poezija neprestanog pregaranja, gaderanja nad svakidašnjom, banalnom realnošću i stvarnošću života, te hježanje u odredeni aristokratizam usamljene i povrđene duše koja u nekakvome izmišljenom, imaginarnom svijetu plemićkih dvoraca i parkova traži utočište ..." (Miroslav Šicel)

NOĆNI LOTOS

Daleko prek plavih planinah
I dale od oblakov belih
Veliju, da cvet je, kaj samo
Po noći odpira svoj keh.
Po noći, kad mesec svetlo
Kak srebro se z neba preleva
Na reku i dole, a u lugu
Slaviček popeva, popeva.
I tih trepećiju klici,
Budiju metulji se sari,
Tam cvete vam nočni taj lotos,
Na reki, na Godavari.
Prek vodiju steze od srebra,
Tam hodiju senje po noći,
Tam vse je tak čudno i lepo,
Da niti povedat ni moći.
Veliju: i čoveku u duši
Taj cvet je, al skrit je gliboko
I samo ga u ljubavi vidi
Deteta nedužnoga oko.
"Pak morti i zbilja!" ste rekli
I rukom ste pokrili oči,
A ja sem se zmisliš na senje,
Na lotos i mesečne noći..."

Pavao Zovko, 1.b

*Domjanić se sjeća jednog vanjskog svijeta koji je prošao;
on sebi izmišlja jedan lijepi, slatki, laki svijet rokokoa,
one ženice, svijeće, spinete, gobeline, čipke, lepeze, gitare,
mandoline, balkone, svilu, baršun, menuete, paževe,
parkove, terase, aleje, krinoline, mantile, gardine.
Domjanić je pjesnik VJEĆNOGA JUČER . (A. B. Šimić)*

Zdenec

*Lipa je pri putu mam,
V hladu glibok zdenec,
Puno puc se zbira tam,
Kak od rožic venec.*

*Vode šum je z mirom čut,
Zajimač se vleče,
Bistra voda punoput
I zabadav teče...*

Uglazbio: Rudolf Matz

DOMJANIĆEVA LJUBAVNA POEZIJA

-
- “...*Ljubavnu poeziju rijetko pišu sretni ljubavnici. O kruhu najljepše sanjaju gladni, kažu da u snu osjećaju njegov miris, neusporediv kao miris mora.* U Domjanićevoj ljubavnoj lirici ima bogatog dekora (i crnih kamina, starih mletačkih zrcala, blijedih goblena, mramornih stuba s terase, muslina, bijelih staza, hladnih fontana), ima u tim stihovima i tuge i zanosa, ali prave ljubavi, na žalost nema...” (Mladen Kuzmanović)

DRAGUTIN DOMJANIĆ

(1875. -1933.)

90. obljetnica smrti

- Rođen je 12. rujna 1875., Krče, kod Sv. Ivana Zeline (majka Zora i otac Milivoj Domjanić).
- Otar mu je umro već 1880. i ostao je sam s majkom i sestrom.

Vrata s Domjanićeve rodne kuće

KUPINE

Sunce greje, žarko sunce,
Zrele su kupine,
A za tobom srce moje
Hoće da pogine.
Steza ide, hitra steza
V luge i mokote,
Nemre ju zastaviti nigdo.
Kaj se žuri po te?
Kaj će meni put i steza,
Gde su tvoje oči,
Tam bi ja pogodil slepi
I po črnoj noći.
Ali drugi bu ti dragal
Oči kakupine,
Zato mi za tobom srce
Hoće da pogine.

Tina Jolić, 1.b

CIKLAME, KRVAVE CIKLAME...

Tam sunce je strusilo zlato
Čež listje na preprut i na me,
Iz luga su ljkale guste
Dišeće črlene ciklame.
Ciklame, krvave ciklame,
Da broja ni moći im znati,
Tak puno, da čoveku čisto
I smilio nakel se stati.
Veliju, da negda je zdavna
Tam grobje zapušćeno bilo
I vsega je preprut prerasla
I cvjetje ciklamah je skrilo.
Vuz reku železna je cesta,
Železna tam ružiju kola
I voziju naše soldate
Bez broja prek brega i dola.
I tam, gde su najgorši boji,
Gde nigdo ne smrti ne straši,
I najviše gde ih pogiba,
Sigurno tam budeju naši.
Po celomu svetu su boji
Na hiljade zmirom ih pada
I samo se širiju grobja
Prek zemlje i seli a grada.
*

I došla je noć ili žalost
Na nebo, na zemlju i na me
I videl sem vsigde po svetu
Ciklame, krvave ciklame.

Lana Delač, 1.b

Mjesečina

**Vrata k terasi. Na staklima
mutnim**

**Zavjesa bijela se maglica makla.
Netko je bio u sutoru ovdje,
Ruka je tajno muslina se makla.**

**Blijedi goblen: na požutjeloj travi
Uvijek trubadur pred kraljevnom
kleči,**

**Oni, što davno ga vidješe, kažu,
Pogled mu molitva žarka bez
riječi.**

**Sva je terasa u drhtavu srebru,
Nebo je tajna daleka i plava,
Mirte u parku od rose se kriju,
Umorne, njima već tako se spava.**

**Rukovet traka goblenom se rasu,
Mrtvo je svjetlo i sjene se plaše,
Ginu sa slike, i meni se čini,
U one kraljevne oči su vaše.**

ZAVIČAJNOST DOMJANIĆEVE LIRIKE

“Posebnost njegove lirske ispovjednosti treba tražiti u specifičnoj podređenosti te poezije zavičajnosti koja se očituje naglašeno svojim primarnim izvorишtem: Majkom kao simbolom doma – začetkom života i pjesnikova prvog dodira sa životnom stvarnošću ... Rješenje je bilo samo jedno: očuvati taj bivši svijet u stihu, ili stihom tom svijetu produžiti, pa makar to bila i iluzija, životni vijek”. (M. Krleža)

Domjanić pjesnik Prigorja

DOMJANIĆEVA POEZIJA

• "Bitne su osobine Domjanićevih pjesama osjećajnost, melodioznost i slikovitost, posebice u slikama i ugodnjima pojava.
Tematski je vezan za atmosferu rodnog doma i njegovo propadanje. Slike su to djedovske zemlje i zavičaja gledane iz pjesnikove osame, a opet s "plemstvom u duši". (Miroslav Šćel)

Zdenec

Lipa je pri putu mam,
V hladu glibok zdenec,
Puno puc se zbirala tam,
Kak od rožić venec.

Vode šum je z miron čut,
Zajimač se vleče,
Bistra voda punoput
I zabadav teče...

Uglažbio: Rudolf Matz

NAD TRNACOM

Nad trnacom oblak plava,
v sencu tone trava,
črešnje su vse cveta puñe,
kak od bele vune.

Trusiju se cveti na te
i na lasi zlate,
Put bi ti posipat šteli,
venček bi ti deli.

Il su beli to metuli
tebe dojti čuli,
pak se tebi veseliju,
k roži mi letiju.

Mihaela Pijetlović, 1.b

Pri obliku

Zamoliočali smo vsi i
mrak je isel vre,
Vu vrtu cinkovi su od
sunca alatni bili,
A pri obliku Vu v senu
ste se skrili.
I samo videl sem još
drage oči te.

KIŠA

Kiša pada, kišica,
Travnike primiće,
Duša moja, dušica
Tak se stiša plaće.
Kaj si rubček zgubila?
Dam ti ja još jeden,
Kaj si dečka ljubila,
Koji ni te vreden?
Škoda je pohabati
Suzom lice belo,
Škoda ne pozabiti,
Kaj ni biti smelo.
Kiša stala, kišica,
Rože sunce greje,
Duša mi se, dušica
Vre čez suze smjeje.

KAJ VRT SI SENJA

Vuz steze vu rožah
Rondele dišeće,
Ves vrt je pun sunca,
Da zrak vse trepeće.

Oblaček po nebu
Si stiha putuje,
A z trave još samo
Šćurica se čuje.

I rože su teške,
I lilije blede,
I jena kraj druge
Vre spiju rezede.

A ober rondelah
I rožah gizdavih
Tak čudni su kipci
Va kuglah tih plavih.

Vse nekak je malo,
Vse nekak se menjaj,
To valjda je videt,
Kaj vrt si senja.

Upali svoju luč kad je drugdje mrak.

GROZDJE ZRELI

Suncice je čut
I list se vre žut
Zavija na vejah i pada,
A sunce gori
Da grozdje zreli,
Da jagoda pušnut bi rada

I skoro ves kraj
Zadisal bu taj,
Popovlasi razlejat se val
Žarvonen bu smeh
I često bu grob.
Gđo ne bu naviziš se zval.

Dok svet bu taj cel
Veselit se smel,
Žalostno bu samomu menu,
A meni bu žal,
Da drugi je brat
Moj grozdelek, moj sladki, črteni.

KAJ VRSI SENJA

Viz steze vu rožah
Rondelle dječe,
Ves vri je pun sunca,
Da erak se trepeće.

Oblatček po nebu
Si stiha putuje,
A z trave još samo
Ščurica se čuje.

I ruže su teške,
I slijije bliske,
I jena kraj druge
Pre spiju rezeda.

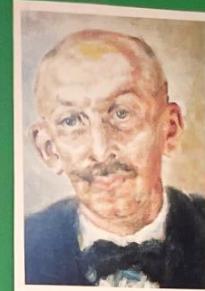
A ober rondelle
I rožati grčavati
Tak čudni su kipeći
Vu kufati su plavi.

Vse nečekam, mao
Ne nečekam, mao
Jo valdaje vudu,
Kaj vri si srpska.

*Smisao jezika je zvuk.
A zvuk pada na organ sluha.
Zato samo misli govore tiho.
Shvati se misao mišlju...
Možeš misli prosipati, ali ih
ne traži ako ne znaš gdje su.*

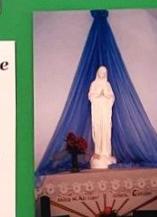
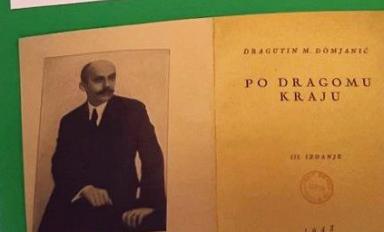
**Tko svemir ima u
duši, dio je njega,
ali taj dio se ne
prodaje.**

Vi zrcalite misli u svojoj duši.
Tude misli zrcale se u vašoj
duši. Ako je zrcalo prosto, i
slika je mizerna. Vi znate
pristojnost, ali ne znate
čistoću. Vi znate maziti, ali
ne znate ljubiti. Vi prokljinjete
riječi, a duše ne poznate koja
zlo stvara.

*Sadi sam svoje vrbe uz potok, a svoje želje
uz svoju snagu. Poleti kud te nose krila,
ali ne krpaj krila. Baš na daljinu idu.
Sva mudrost je u tom: gledaj manje u
druge, vidi više u sebi, misli da ne misliš,
a uzmi da može i drugi biti mudar.
Smij se malušnoj boli, a prevelikog
veselja plaš se. Čuvaj smisao sebe i
svrhu: dušu. Više ne trebaš.*

*„Gineju želje, al samo popevke
Još mi živiju kak negda, vu duši“*

Ovaj bi se dvostih mogao uzeti kao lajtmotiv cijele njegove kajkavske lirike. Prolaznost ovog osnovnog motiv njegovih poetskih preokupacija i umutarnjih nemira. Pred tom prolaznošću on je ljudski nemoćan, a osjećaj neizbjegljnosti nestajanja uzrok je svih Domjanicevih nostalgičnih, pesimističnih raspoloženja.

Imat će prije soga misli, samo male, suka ipak je veliko sjelo. Tude fenjere ne nosi u svoju kuću. Kutevi troga doma imaju mraka, ne treba ih skojito gledati tude. Tuda luč ne razgovi sijene iz tudi zakutaka. Suge misli, sloboda. Zapamtiti da nije male sujetla kriješnica bez vrijednosti. Lakše ih satavši u grupe, pa sjaj i ispunje sav mali dom. Veliko suruce ne može kosati na komadiće, a kad je čitavo, pogedaleko je za toju izbu. [...] Kad ima žara, sjedjite na vodu. Trajno sjedjite je hladno. Ono ne grje, samo sijaj. Tople ideje su za ognjište žena, hladne ideje su dake, ali one i ne gasnu.

*„Gineju želje, al samo popevke
Još mi živiju kak negda, vu duši“*

Ovaj bi se dvostih mogao uzeti kao lajtmotiv cijele njegove kajkavske lirike. Prolaznost ovog osnovnog motiv njegovih poetskih preokupacija i umutarnjih nemira. Pred tom prolaznošću on je ljudski nemoćan, a osjećaj neizbjegljnosti nestajanja uzrok je svih Domjanicevih nostalgičnih, pesimističnih raspoloženja.

PARK MED ALEJAMI

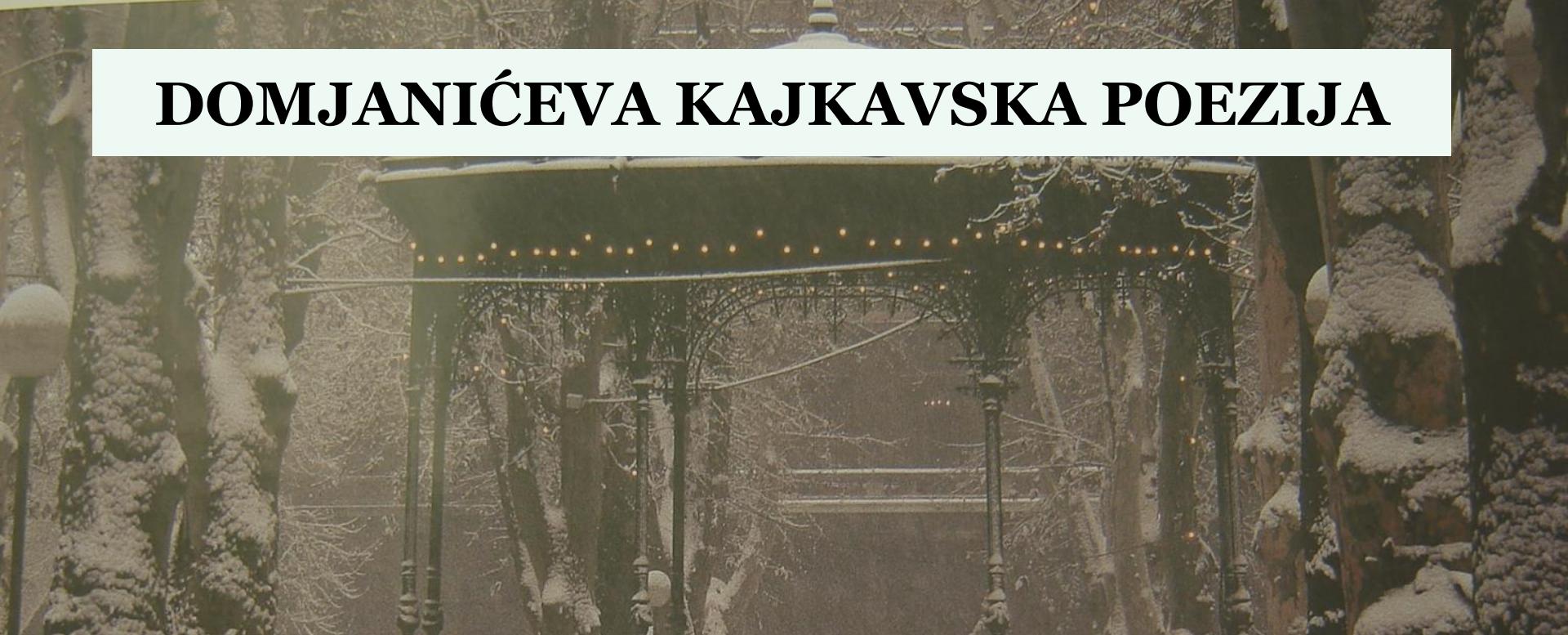
*Park med alejami,
Veter med vejami,
Lipa i kurija stara.
Sence se njišeju,
Kakti da rišeju
Slova zapletena, šara.*

*Oblaki zgubleni,
Zlatom zarubljeni,
Golubi beli iz krova
Vsi se zagledeli,
Kakva to čudna su slova?*

*Ne znaju čitati,
Nemaju pitati
Koga, kaj to znamenuje.
Sence si rišeju
Slova i brišeju.
Put poleg lipe putuje.*

DOMJANIĆEVA KAJKAVSKA POEZIJA

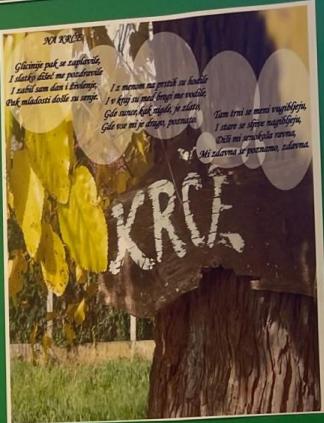
“Domjanićeva kajkavska poezija ujedinila je u sebi tri osnovna postulata: dom (majka) – zavičaj – jezik te je tako ostvaren poetski opus koji je, istodobno, oslikao atmosferu duha vremena u kojem je ta poezija nastajala, a bilo je to doba prijeloma, sukoba patrijarhalnog i novog – ali je ta poezija i potvrda snažne lirske individualnosti pjesnika. “ (Miroslav Šicel)

Po dragomu kraju, od kojeg mi lepšega ni.

Domjanićev zavičaj

"Domjanić se sjeća jednog varnijskog svijeta, koji je prošao; on sebi izmišlja jedan lijepi, slatki, laki svijet rokokoa, one ženice, svijeće, spinete, gobeline, čipke, lepeze, gitare, mandoline, balkone, svilu, baršun, menuete, paževe, parkove, terase, aleje, krinoline, mantile, gardine... Domjanić je pjesnik VJEĆNOGA JUČER." (A. B. Simić)

PROTULETNA

Njiše se, trusi se **macica**,
Z jalše rasiplje se svila,
Zakaj bojiš me se pucica,
Belo si lice si skrila?
Vode šumiju i zviraju,
Jaglaci z trave glediju,
Cveti se suncu odpiraju,
Tvoje još rožice spiju.
Tići nas vsigde pozdravljuj, vse im popevku posluša,
Oni protuletje javljaju,
Čuj ih i ti, moja duša!
Macice mehke se njišeju,
Z menom bi dragati štele,
Rože kaj z vustah ti dišeju,
Lica ti lilate bele!

Tamara Klačinski, 3.c

HTIO BIH... (ciklama)

Htio bih, da si miris **ciklame**,
Ja da sam lahorac sneni,
Došla bi noć otajstvena, silna,
Ti bi se svijala k meni.
Il da si čista molitva djeve,
Vedra ko božija miso,
Mene bi našla sunca u zraci,
Zlatom bih stazu ti riso.
Htio bih, da sam plavetno nebo,
Ti da si svjetlica mala,
Uvijek u mojoj skriva bi grudi
Noću ko zvezdica sjala.
Il da si kruna drhtava srebra,
Ja da sam talas ledovit,
Bura bi divlja, raznijevši mene,
Rasula život tvoj skrovit.
Htio bih, da si sva samo duša,
O kojoj mašta mi snila,
Moju kad svijet bi ispio dušu,
Dušom bi ti mi tad bila.

Domjanićeva zavičajna lirika

*Kaj
Vre ruke spiju
A hune mučju,
Naj moja popevka zvoni
Do dobi i gospođe
Vo dragome kraju,
Od kojeg mi lepšega ni.*

*Tu brez mi je vošči,
Tu doma sem takši,
Dobjoti bi magel i spet,
Preznati su puti,
Tu vođe je tuti,
Ljubljenu domaču mi reč.*

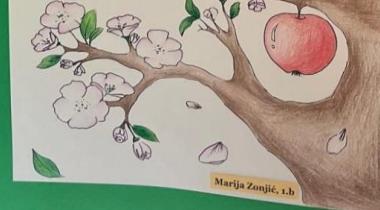
*I srce mi greje
I z menom se smije
I v žalost plati tako
Em nikaj ni slaje
Ne čuje se rasije
Nog traga i dober nad kaj.*

KAJ VRT SI SENJA

Jabuka je kak mlađenka,
Vsa je puna cveta,
Tebe ja navek još čekam,
Leta, duga leta.

Kak su nad trnacom tvojim
Sada sladke noći,
Kak ti ja pozabit nemrem
Tvoje drage oči!

Jabuku mi vetr trusi,
Cvet zabadav pada,
A ja znam: ti, duša, imaš
Drugoga vre rada.

Marija Zonjić, 1.b

ZAVIČAJNOST DOMJANIĆEVE LIRIKE

"Posebnost njegove lirske ispojednosti treba tražiti u specifičnoj podređenosti te poezije zavičajnosti koja se očituje naglašeno svojim primarnim izvoristom: Majkom kao simbolom doma – začetkom života i pjesnikova prvog dodira sa životnom stvarnošću ... Rješenje je samo jedno: očuvati taj bivši svijet u stihu, ili stihom tom svijetu produžiti, pa makar to bila i iluzija, životni vijek". (Miroslav Krleža)

*Al cesta vu drača vu stajaju
I cesti na mene tak lepo,
I krim kad došel sem blizu
Nj huo dverica ni huk.
I strnjaju se mudi se blatuč
Og om en gopom zatuhujuč
Te nemaju doći do uč
Te cesta več nikan ne potodi
I meni je huo do huk
Vi mruži se grada domaći*

POTOČNICE

Potočnice sredi trave,
kak su tvore oči plave.

Potok bistri teče proč,
zlo je kaj ni zabit moć.

Veter prejde prek vrbine,
tak i žalost vsaka mine,

Samo srce kad boli,
zakaj tomu vraćtva ni?

Potočnice kraj potoka,
tuga mi je tak gliboka.

V polju ti gori još mak,
Kad mi, duša, dojde pak?

Ante Podenzani

DOMJANIĆEVA ŠTOKAVSKA LIRIKA

“... Osnovna karakteristika Domjanićeve štokavske lirike mogla bi se svesti na jedan opći dojam: doživljaj je to pjesnika kao osobe koja se u svojim emocionalnim potresima izraženim poetskom riječju kreće u širokom dijapazonu od osjećanja prerane zamorenosti životom, klonulosti i umora pa sve do neispunjene čežnje za nečim lijepim, nedostupnim i nedozivljenim. To je poezija neprestanog pregaranja, bježanje u određeni aristokratizam usamljene i povrijedjene duše koja u nekakvome izmišljenom, imaginarnom svijetu plemićkih dvoraca i parkova traži utočište ...” (Miroslav Šicel)

JEZIK DOMJANIĆEVE POEZIJE

- *Jezik Domjanićeve poezije nije nikakav konkretan lokalni idiom mada taj jezik nosi u sebi leksički i sintaktički biljeg zelinskog kajkavskog idioma i urbane, zagrebačke kajkavštine kao intimnog žargona građansko-intelektualnog sloja... on je ipak oblikovan po mjeri Domjanićeva estetskog osjećaja i izražajnih potreba, jezik koji je prošao filter jedne senzibilne po mnogim osobinama estetizirane prirode. (M. Šicel)*

CIKLAME, KRVAVE CIKLAME

**Tam sunce je strusilo zlato
Čez listje na preprut i na me,
Iz luga su lukale guste
Dišeće, črlene ciklame.**

**Ciklame,krvave ciklame,
Da broja ni moći im znati,
Tak puno, da čoveku čisto
I smililo nakel se stati.**

**Veliju,da negda je zdavna
Tam groblje zapušćeno bilo
I vsega je preprut prerasla
I cvetje ciklamah je skrilo.**

**Vuz reku železna je cesta,
Železna tam ružiju kola
I voziju naše soldate
Bez broja prek brega i dola**

**I tam,gde su najgorši boji,
Gde nigdo se smrti ne straši
I najviše gde ih pogiba,
Sigurno tam budeju naši.**

**Po celomu svetu su boji,
Na hiljade zmirom ih pada
I samo se širiju groblja
Prek zemlje i sela i grada**

**I DOŠLA JE NOĆ ILI ŽALOST
NA NEBO NA ZEMLJU I NA ME
I VIDEL SEM VSIGDE PO SVETU
CIKLAME, KRVAVE CIKLAME**

DOMJANIĆEVA PEJZAŽNA LIRIKA

“ U poetiku modernizma Domjanić se uključio onakvim pristupom kakav je A. B. Šimić definirao kao slikarski impresionizam. Slika (pejzaž) stalno je bila izvor Domjanićevih poetskih nadahnuća, a u ponajboljim stihovima pejsažni su ugodaji bili nerijetko – u modernističkoj maniri – sredstvo izražavanja vlastitih emocionalnih osjećaja, unutarnjih sukoba i, napokon, osobnog svjetonazora izgrađenog na konfliktu stvarnosti i iluzija, a koji je sukob poetski rješavao stvaranjem idiličnih, harmoničnih, arkadijskih ugodaja i poetskim bijegom iz banalne stvarnosti u svoje imaginarne svjetove... “ (Miroslav Šicel)

KUPINE

*Sunce greje, žarko sunce,
Zrele su kupine,
A za tobom srce moje
Hoće da pogine.*

*Steza ide, hitra steza
V luge i mekote,
Nemre ju zastavit nigdo.
Kaj se žuri po te?*

*Kaj će meni put i steza,
Gde su twoje oči,
Tam bi ja pogodil slepi
I po črnoj noći.*

*Al drugi bu ti dragal
Oči kak kupine,
Zato mi za tobom srce
Hoće da pogine.*

DOMJANIĆEVA POEZIJA

- “*Bitne su osobine Domjanićevih pjesama osjećajnost, melodioznost i slikovitost, posebice u slikama i ugodajima pejzaža. Tematski je vezan za atmosferu rodnog doma i njegovo propadanje. Slike su to djedovske zemlje i zavičaja gledane iz pjesnikove osame, a opet s “plemstvom u duši* “.
- (Miroslav Šicel)

KRITIČARI O DOMJANIĆU :

• "Dragutin Domjanić je bio majstor malih tema... posve običnih tuga, topline i radosti. Doimlje se da smo dosta njegovih pjesama oduvijek znali, za neke vjerovali da su narodne. Takva identifikacija pjesnika i naroda doista je rijedak privilegij ."
(Mladen Kuzmanović)

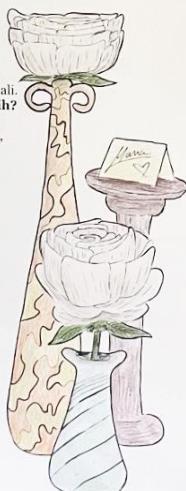
FALA

Za vsaku dobru reč,
Kaj reči si mi znala,
Za vsaki pogled tvoj,
Za vsaki smeh tvoj, fala!

MOJO DRAGOJ MAMI BELE ROŽE

Zmisliš se, mama, tih jutrah tak plavih?
Rosa još s trave se svjetla vani,
Stare su vire polažko odtukle,
Glas im je tenek i tih i pospani.
V odprtih oblobk je dišalo jutro,
A pod oblokom naš vrtek je mali
Budit se počel, i o si je dremal
V mirnoj toj noći, dok vsi smo mi spali.
Zmisliš se grma od rožičnih belih?
Tak se razrasel, navek je pun cveta,
Vnoge su zime prek njega vre preše,
Vnoga su žarka ga grejala leta.
Tesno je k staromu stiskal se zidu,
Da ga prijatel obrani od bure,
K nizkom, obliku se penjače grane,
Čule su, stare kaj šeprči vire.
Kad si Ti znala čez rok pogledet,
Kak da su rože oživele bele,
Kak da su dobre Ti dragale ruke,
Kak da su k Tebi privinut se štele.
Ni Ti sad rožah, poginul je vrtek,
Dom je razrušen, raznesli su vsega,
Zdalka se vidi ledina žalostna,
Dom gde se belel na slemenu brega.
Mrtvo je vse, kaj smo imali radi,
Nadu za nadom življene nam ruši,
Gineju želje, al samo popevke
Jos mi živiju, kak negla, vu duši.
Vu njih navek još ta jutra su plava,
Vu njih još rožice etevjatu bele,
K Tebi diseci privijale cvete,
Dobre Ti ruke bi dragatij stele.

Mateo Matijaš, 3.b

KAJ ROŽA SE SKRIVA

Kaj roža se skriva vu gusti taj mrak,
a meseca draga ju srebreni trak?

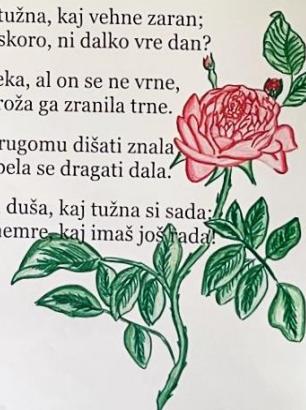
Kaj roža tak moli vu tihu tu noć,
kaj žal joj je dana, koj prešel je proć?

Kaj roža je tužna, kaj vehrne zaran;
a sunce bu skoro, ni dalko vre dan?

Metula si čeka, al on se ne vrne,
na svoje je roža ga zranila trne.

Metula je drugomu dišati znala
i drugomu bela se dragati dala.

Povem ti ja, duša, kaj tužna si sada:
Pozabit se nemre kaj imaš još rada!

Paola Anić, 2.c

Kao duboko religiozni pjesnik, Domjanić je napisao i niz religiozno intoniranih pjesama:

Molitva u noći, Vuzem,
Molitvica v protuletje,
Crkva, Sunce, Kapela,
Spomen na Mariju Bistricu,
Na Dolcu,
Pri Kamenitih vratih,
Remete, Imakulata,
Zdrava Marija, Sveti kralj,
Badnjak, Božić i dr.

DOMJANIĆ je svojim finim pjesničkim instinktom otkrio mekoću kajkavštine i njom zaodjenuo svoje najnježnije pjesme. On pjeva onakvom kajkavštinom, kakvu je naučio u roditeljskoj kući i najbližoj okolini. Među onima koji su mu mili i dragi. Ako mi baš tako isto i ne govorimo, mi te riječi razumijemo, jer su žive. Ove nisu namještene, nego osjećajne. U tome je veličina pravih umjetnika riječi.

Domjanić i Zagreb

Ostaci drevne arhitekture u Adamovcu, koja je pripadala i Domjanićevu rođnu kući

Osnovna škola počinje u Plemićkom krovu u Zagrebu i preuzeće Zadružnog, učevošnog studija pravne, 1880. godine, da bi godinu dana potom i doktorirao, te se zaposlio kao stručni sudac.

JAGODE

Jagode su čisto zrele,
strusit bi se stèle,
gdo ba tebe mogel zvati
da ih ideš brati?

Znam ja: vjeru bu ti vesel
sladki glas donesel
i povedal tibek z grane,
još za zorje rane.

Ja pak tebe nemrem zvati,
ljubav svoju datati,
a tak puno, prepuno je
sad je srce moje!

MAK

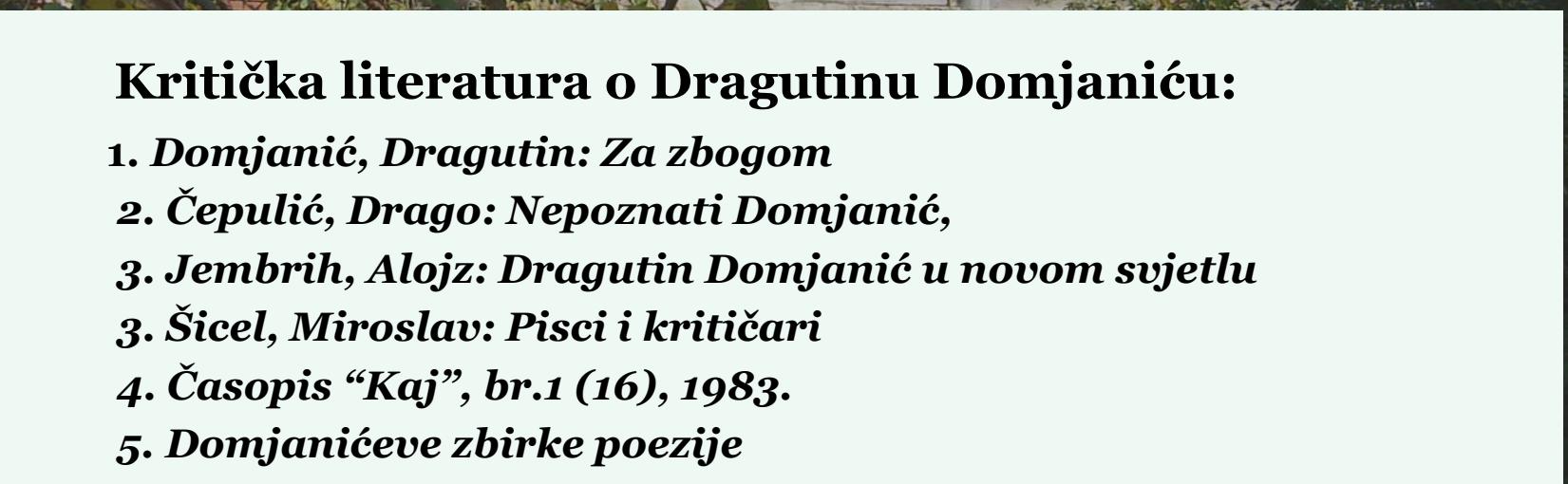
Po žitu zažarel se mak,
Po zlatu razgorzel se tak
Kak ruže od plamena same
Od njih bum ja vence ti spieł
I stiha na glavi ti del,
Na svilene, rudaste prame.
Vu senjalj sem videl te tak
Al zakaj i trusil se mak.
I bila si źarka od srama?
Povedati to se ne sme,
Ti pitala ne buš, kaj ne?
Kaj bilo je, znaš ti i sama!

DOM JANIĆEV VRT

***Domjanićev vrt u dvorištu Gimnazije Sesvete,
od svibnja 2023.***

The image shows five panels from a commemorative exhibition for Dragutin Domjanic. The panels are arranged horizontally and feature various exhibits. Panel 1: A green board with a poem about the flower Fala and a small illustration of a house. Panel 2: A green board titled 'Domjanićev zavičaj' featuring a poem about the flower Fala, a photo of a house, and several small illustrations. Panel 3: A green board titled 'Domjanićeva zavičajna lirika' featuring a poem about the flower Fala, a photo of a book titled 'IZABRANE PJEŠME', and several small illustrations. Panel 4: A green board titled 'DRAGUTIN DOMJANIĆ (1875.-1933.) 90. obljetnica smrti' featuring a photo of a book and a photo of a house. Panel 5: A green board titled 'KUPINE' featuring a drawing of a plant and a poem about the flower Kupine.

Kritička literatura o Dragutinu Domjaniću:

1. *Domjanić, Dragutin: Za zbogom*
2. *Čepulić, Drago: Nepoznati Domjanić,*
3. *Jembrih, Alojz: Dragutin Domjanić u novom svjetlu*
3. *Šicel, Miroslav: Pisci i kritičari*
4. *Časopis "Kaj", br.1 (16), 1983.*
5. *Domjanićeve zbirke poezije*

PEJZAŽI DOMJANIĆEVE DUŠE

Projektni dan škole 2023. posvetili smo

DRAGUTINU DOMJANIĆU

- ***DOMJANIĆEV VRT*** – radionica koju su vodile profesorice Draženka Čutura i Mira Križan s učenicima
- ***OSLIKANI DOMJANIĆEV VRT*** – radionica koju su vodile profesorice Ina Jozić i Ruža Jozic s učenicima Likovne grupe.